

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 221-1926)

Originalt emne

Asyler

Børn

Jorder

Jorder/Salg og Afstaaelse af Grunde

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 22. april 1926](#)
- 2) [Byrådsmødet den 3. juni 1926](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 22. april 1926 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 221-1926)

Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Kontorist J. Yosmar.

Toges til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 3. juni 1926 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 221-1926)

Indstilling fra Forsørgelsesudvalget om Bevilling af 4500 Kr. til Etablering af en Feriekoloni

paa Bispegaarden i Stautrup for Børn fra fattige Hjem.

Udvalgets Mindretal, N. C. Christiansen, kan ikke tiltræde Indstillingen.

Leonhard Hansen erindrede om, at Udvalget i Fjor fik bevilget 3700 Kr. til Oprettelse af en saadan Feriekoloni for ca. 40 Børn; men der kom saa mange Andragender, at man i Slutningen af Ferien var oppe paa 70 Børn. Resultatet af dette Forsøg maatte siges at være saaledes, at Aarhus By kun kunde have Glæde af at fortsætte dermed i Fremtiden. I Aar var der i Forslaget regnet med 70 Børn, men det var stillet saaledes op, at der kunde tages indtil 100, og dette Antal var allerede indtegnet. Tanken var, at Børnene skal opholde sig paa Gaarden i den Tid, Byens Asyler har lukket, idet de fleste af Asylernes Børn kom fra Hjem, hvor Moderen var enligstillet, eller hvor baade Mand og Kone gik paa Arbejde. Skulde de selv passe Børnene i Ferien, maatte de opgive deres Arbejde og muligvis falde Kommunen til Byrde, og i saa Fald blev det meget dyrere. Dertil kom, at det var en Foranstaltning, som skabte Lykke og Sundhed for disse Børn. Taleren vilde derfor anbefale Flertallets Indstilling saaledes, at Beløbet tages af Kommunens Kassebeholdning.

N. C. Christiansen kunde ikke slutte sig til Indstillingen. Taleren kunde godt unde Børnene dette Gode, men det maatte kunne etableres paa en billigere Maade for Kommunen. Asylerne kunde vist godt hjælpe hinanden, idet de ikke behøvede at holde Ferie paa samme Tid, og det var de vistnok ogsaa villige til. Det var selvfølgelig rart at have et stort Hjerte og at øse ud til alle Sider, hvis man har Raad dertil, men der var ogsaa Grænser for, hvor meget der kan lægges over paa det offentlige. Det var snart saaledes, at de, der yder, ikke tilnærmelsesvis kan faa saa mange Goder som dem, der nyder, og der var i Fjor flere sørgelige Eksempler paa, at Damerne, naar de havde afleveret deres Børn, tog i Skoven og morede sig Resten af Dagen. Det viste, at man ved saadanne Foranstaltninger svækker Ansvarfølelsen og Selvopholdelsesdriften. I Fjor begyndte man med 40 Børn og sluttede med 70; i Aar var der allerede indtegnet ca. 100, saa det var ikke godt at vide, hvor man endte. Antallet kunde fordobles Aar efter Aar, og den Smule Barak i Stautrup vilde da ikke kunne slaa til ret længe; saa skulde man have en ny Pavillon, Parkanlæg o. s. v., saa det blev en helt ny Forsørgelsesinstitution, man fik oprettet. Der var vist intet Land i Verden, hvor den offentlige Forsorg er saa stor pr. Indbygger som i Danmark, og Tendensen gik alligevel stadig i Retning af at udvide denne. Derved slappedes Selvopholdelsesdriften i en utrolig Grad, og det blev nødvendigt snart at lægge Roret om og styre en anden Kurs, ellers fik den store Masse det Indtryk, at man blot kunde lade staa til, naar der tjenes noget, saa

sørger det offentlige for Resten. Men man maatte ikke glemme, at der fandtes en stor Middelstand, som for Tiden kæmpede en fortvivlet Kamp for at holde sig oppe, og den maatte bære en stor Del af disse Byrder. Den offentlige Forsorg havde derfor nok under sine Vinger og trængte ikke til Udvidelse. Taleren vilde derfor henstille til Byraadet at forsøge paa at træffe en Ordning med Asylerne, saa de hjælper hinanden i Ferierne, og skulde det vise sig umuligt, havde man jo i Byen 2 Børnehjem, hvor man maaske kunde anbringe nogle Feriebørn i Stedet for at oprette en helt ny Forsørgelsesinstitution. Hvad noget saadant kunde føre til, havde man et Eksempel paa i det kommunale Herberg, som var i stadig Udvikling, og som sikkert efterhaanden blev en stor Byrde for Kommunen. I det hele taget burde man hellere arbejde paa at faa Befolkningen til at indse, at Folk har en Pligt til at sørge ikke blot for sig selv, men ogsaa for sit Afkom; hvis man kunde naa dertil, vilde det skabe langt større Glæde for de paagældende end at faa det som en Almisse.

Bernt Jensen protesterede imod, at en saadan Foranstaltning blev kaldt at øse Penge ud til alle Sider. De Børn, der var Tale om her, var udelukkende fra Hjem, hvor Moderen tvunget af Forholdene var nødt til at gaa ud og arbejde, altsaa de allerdaarligst stillede, og at række dem en hjælpende Haand var ikke at ødsle med Kommunens Penge. Selv om der kunde opnaas en Ordning med Asylerne, var det ikke det samme for Børnene som at komme ud paa Landet i den friske Luft, hvilket de trængte meget haardt til; men Asylerne skulde ligesom andre Bygninger have en aarlig Reparation, og dertil benyttedes Ferien. At nogle Forældre tog ud at more sig, naar de havde afleveret Børnene, havde Taleren aldrig hørt, og det var i hvert Fald ikke oplyst for Udvalget; men skulde saadanne Tilfælde forekomme, kunde man nok skille dem fra. Til Hr. Christiansens Bemærkninger om de ydende og de nydende vilde Taleren blot sige, at naar en Moder har et Barn paa 3-4 Aar og er tvunget til at gaa paa Arbejde, maa hun i høj Grad regnes med til de ydende i Samfundet.

Leonhard Hansen var mest forbavset over Hr. Christiansens Veltalenhed, som man aldrig havde mærket i Forsørgelsesudvalget. Men naar man var Medlem af dette, vidste man ogsaa, at Understøttelserne i hvert Fald ikke kan være tarveligere i Aarhus, hvor de fik 12 Kr. ugentlig samt 2 Kr. pr. Barn. Det var sikkert uforstaaeligt for de fleste, hvordan disse Mennesker kan eksistere derfor. Angaaende Beskyldningen mod Forældrene, saa fandt Taleren det uforstaaeligt, at Hr. Christiansen aldrig havde nævnt dette i Udvalget; det maatte dog være hans Pligt, hvis der fandtes Skavanker, der burde rettes. Angaaende Asylerne, saa var det jo private Institutioner, som Byraadet ikke kunde disponere over, og de havde allerede i Fjor erklæret den af Hr. Christiansen nævnte Ordning for umulig.

Tanken om at anbringe Børnene paa Højvang burde Hr. Christiansen have fremsat i Udvalget, saa man kunde have overvejet dette, før Sagen kom til Byraadet; men det kunde næppe blive billigere end at anbringe dem i Stautrup. Hvorvidt Danmark har større social Forsorg end andre Lande, havde Taleren ikke undersøgt, men der fandtes i hvert Fald Fattigdom nok i Danmark, saa Forsorgen kunde næppe kaldes for stor, og hvem kunde skaffe Arbejde til ca. 50000 Arbejdsløse, som fandtes i Landet. Der var derfor ikke Grund til at tale saa meget om Selvopholdelsesdriften, naar en stor Del af Befolkningen var afskaaret fra at skaffe sig Arbejde og derved forsørge sig selv. Det var netop for at bevare Selvopholdelsesdriften, at Udvalgets Flertal kom med dette Forslag; for hvis man ikke ydede en Hjælp her, vilde mange af disse Mødre ikke kunne opretholde deres Hjem uden at søge til Forsørgelsesvæsenet, og hvis Børnene i 5-6 Uger helt skulde overlades til sig selv, gik der let for meget tabt. Man kunde ikke uden videre slynge en Bemærkning ud som den, Hr. Christiansen fremsatte om det kommunale Herberg. Byraadet havde til Driften af dette bevilget 7000 Kr., og hidtil var man ikke oppe paa 5000 Kr.; det var derfor uforstaaeligt, at nogen kunde kalde det for en dyr Historie for Kommunen. Men det var en udmærket Institution, som Aarhus kunde være bekendt, og som burde efterlignes i alle andre Byer. Men Hr. Christiansen tilhørte jo et Parti, som ikke ønsker noget godt for de smaa i Samfundet, og derfor maatte han selvfølgelig stemme imod, at der ydes noget til Børnene.

N. C. Christiansen svarede hertil, at det af ham nævnte Forhold om visse Forældre havde været omtalt i Udvalget, og d'Herrer Udvalgsmedlemmer vidste godt, hvad det drejede sig om. At Talerens Parti ikke vilde gøre noget for de smaa i Samfundet, var en meget dristig Udtalelse; der var intet, man hellere vilde; man maatte blot ikke udøve Gavnildhed paa en saadan Maade, at den virker demoraliserende i Stedet for at virke opdragende. Den sociale Forsorg i Danmark var saa stor, at der var flere Personer under offentlig Forsorg her i Landet end i De forenede Stater med 114 Mill. Mennesker. Naar Taleren ikke havde anvist andre Veje i Udvalget, skyldtes det, at Forslaget blot lige blev omtalt i Slutningen af Udvalgets sidste Møde, og der var da ikke Tid til at tænke nærmere over det. Men det kunde sikkert gøres billigere paa Børnehjemmene, hvor man tidtels havde Personale til at tage sig af Børnene; saa slap man ogsaa for den kedelige Transport af Børnene til Stautrup. Bernt Jensen kunde i hvert Fald ikke erindre, at det af Hr. Christiansen fremdragne Forhold havde været paa Tale i Udvalget. Diskussionen om den offentlige Forsorg laa egentlig

udenfor Emnet; hvorvidt Danmark stod højest her, vidste Taleren ikke, men enhver vilde sikkert indrømme, at en Familie ikke kan leve af mindre i Understøttelse, end der blev givet her. Der var selvfølgelig Plads til Børnene i Parken paa Højvang, men det nyttede ikke, hvis der ikke fandtes Husrum til dem i Tilfælde af daarligt Vejr. Hr. Christiansen vilde sikkert indrømme, at det blev mindst lige saa dyrt at indrette en Feriekoloni paa Højvang som i Stautrup, og Transporten havde der i Fjor ikke været den mindste Ulempe ved.

Borgmesteren vilde i Anledning af Udtalelserne om Fattigvæsenets Understøttelser gøre opmærksom paa, at de fleste af de Fattigunderstøttede tjente noget ved Siden af.

J. Perregaard sluttede sig hertil. Mange af de Fattigunderstøttede levede ikke af de 20 Kr. ugentlig; men dette Spørgsmaal laa egentlig udenfor Sagen. Her drejede det sig om Børnene, og i den Henseende var Taleren fuldstændig enig med Udvalgets Flertal og vilde anbefale dettes Forslag.

Leonhard Hansen mente ikke, det kunde skade at drøfte Forsørgelsesvæsenets Forhold ved denne Lejlighed, for adskillige af Talerens Partifæller holdt meget af at drøfte det i Krogene og kritisere Udvalgets Arbejde. Angaaende det af Borgmesteren nævnte Spørgsmaal, at de Fattigunderstøttede skal tjene noget ved Siden af, saa kunde Taleren selvfølgelig ikke have noget derimod, saafremt det var Meningen, for det vilde gøre Arbejdet betydelig lettere for Udvalget. Men na ar Folkene mødte til Kontrol hos Hr. Falk 2 Gange daglig, kunde Taleren ikke rigtig indse, hvordan de kunde tjene noget. Mange Medlemmer saa med Uvilje paa Forsørgelsesvæsenet, fordi det brugte mange Penge og ikke kunde give ret store Indtægter, men saa var Sandheden dog, at Aarhus var en af de Byer i Danmark, som gav den laveste Understøttelse, og der fandtes Byer, som ydede dobbelt saa meget som her. Taleren forstod ikke, at Hr. Christiansen kunde mene, at Personalet paa Højvang var tilstrækkeligt til at tage sig af Asylbørnene, for Udvalget havde nylig maattet forhøje Personalets Antal fra 7 til 9, hvilket Hr. Christiansen selv havde været med til. Til Slut vilde Taleren gøre opmærksom paa, at Udvalget havde modtaget Skrivelser fra Byens Asyler, hvor de varmt takkede for den Foranstaltning, som man foretog i Fjor, og udtalte, at det var til stor Gavn for Byen og Børnene. Taleren kunde ikke se noget demoraliserende i dette, at Børnene faar en Maanedes Ophold paa Landet og vender sunde og rasks hjem.

J. Perregaard plejede ikke at skumle i Krogene og var heller ikke bange for at drøfte Forsørgelsesvæsenet for aabne Døre. Hvorvidt Understøttelserne var for høje eller lave,

kunde der være delte Meninger om; men der var i hvert Fald noget forkert ved Lovgivningen, naar f Eks. en hæderlig Enke var daarligere stillet end den, som vedblev at faa Børn i 10 Aar efter Mandens Død. Det samme var Tilfældet, naar et Par hæderlige gamle Mennesker, som havde slidt gennem hele deres Liv, saa i 65 Aars Alderen blev budt en Understøttelse, som laa under den, der gives Folk i en yngre Alder, som ikke arbejder, og det var en Kendsgerning, at der fandtes Fattigunderstøttede, som havde 5 -600 Kr. mere om Aaret end Aldersrentenydere.

Borgmesteren antog, at der nu var talt tilstrækkelig om uvedkommende Forhold, og vilde derfor lade foretage Afstemning om den foreliggende' Sag.

Flertallets Indstilling vedtoges med 12 Stemmer mod 6.

